

Toimenpideoite TPA 124/2020 vp

Inka Hopsu vihr ym.

Toimenpideoite Maahanmuuttoviraston oleskelulupahakemuksiin liittyvien haastattelujen sähköistämisestä ja kansallisen D-viisumijärjestelmän luomisesta

Eduskunnalle

Kun EU:n ulkopuolelta tuleva ihminen haluaa muuttaa Suomeen yli 90 päivän ajaksi, hän tarvitsee lähtökohtaisesti oleskeluluvan. Oleskelulupatyypit ja -ehdot jakautuvat hakijan lähtömaan sekä maahantuloon liittyvien syiden perusteella. Yleisimmät perusteet saada oleskelulupa ovat opiskelu, työnteko, elinkeinonharjoittaminen, perheside Suomeen ja paluumuutto.

Suomen Maahanmuuttoviraston oleskelulupahakemuksiin liittyvissä hakuprosesseissa on tullut ilmi käytänteitä, jotka haittaavat erityisesti työperäisten maahanmuuttajien tilannetta ja jotka osaltaan kuormittavat tarpeettomasti lupahakemuksia käsitteleviä Suomen edustustoja. Maahanmuuttoviraston nykyisen käytännön mukaisesti oleskelulupahakemuksen tekemisen jälkeen henkilön on vierailtava fyysisesti joko Suomen edustustossa ulkomailla tai Maahanmuuttoviraston palvelupisteessä Suomessa. Tämä on ymmärrettävää erityisesti hakijan biometristen tunnisteidien tallentamisen yhteydessä, mutta fyysistä käyntiä edellytetään myös silloin, jos Maahanmuuttovirasto haluaa haastatella hakijaa. Tämä käytäntö poikkeaa merkittäväällä tavalla muista Pohjoismaista, jotka ovat hoitaneet haastattelun verkon välityksellä, esimerkiksi Skype-yhteydellä.

Vallitsevan koronakriisin aikana edellytykset fyysiselle vierailulle esimerkiksi ulkomaiden edustustoissa ovat erinäisten liikkumisrajoitusten takia vaikeutuneet. Jäykkä haastattelukäytäntö hidastaa ja ruuhkauttaa oleskelulupaprosessia. Tästä koituu ongelmia itse oleskelulupaa hakevalle, mutta myös suomalaisille työmarkkinoille ja yrityksille. Esimerkiksi Suomen Intian suurlähetystössä Delhissä on koronan aiheuttamien haasteiden takia tällä hetkellä jonossa noin 1 000 oleskelulupahakemusta, joiden purkaminen on työlästä ja aikaa vievää, kun käsittelyvauhti viikkotasolla nykyresursseilla on noin 10—20 oleskelulupahakemusta.

Työperäisen oleskelulupahakemuksen käytänteiden lisäksi Suomi eroaa muista EU-maista viisumijärjestelmien näkökulmasta. Kaikissa muissa EU-maissa kuin Suomessa on yhteisen Schengen-viisumijärjestelmän ohella käytössä kansallinen viisumijärjestelmä, niin kutsuttu D-viisumijärjestelmä. D-viisumeita käytetään monissa maissa maahanmuuton helpottamiseen: yleensä D-viisumilla henkilö voi saapua maahan hakemaan pidempään oleskeluun oikeuttavaa lupaa, esimerkiksi juuri työperäistä oleskelulupaa. Tällä hetkellä Suomi myöntää kuitenkin vain kolmen kuukauden Schengen-viisumeita, joita ei ole tarkoitettu pysyvään oleskeluun tai sellaisen aloittamista varten, vaan pidempiaikaiseen oleskeluun tulee pääsääntöisesti hakea oleskelulupaa koti-

Toimenpideoite TPA 124/2020 vp

maasta käsin. D-viisumijärjestelmän avulla työperäistä maahanmuuttoa olisi siis mahdollista joutua voittamaan nykyisestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työperäisten oleskelulupien yhteydessä tehtävien haastattelujen sähköistämiseksi ja

että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin kansallisen D-viisumin käyttöönottamiseksi.

Helsingissä 17.10.2020

Inka Hopsu vihr
Satu Hassi vihr
Merja Kyllönen vas
Tiina Elo vihr
Eva Biaudet r